

ת מ ר ו ן

הצורך להשיג שהאויב — הוא שיימצא בנגלה, ולא מאחורי מחסה, ועקב־כך יהיה פגיע־ביותר לאש, ולאותה מהלומה אשר מכינים לו.

שתי דרכים נראות לי להשיג כי האויב אמנם יתרכז באותו מקום, (במרחב), ובאותה עת, (בזמן) שיהיו הנוחים בשביל המתמרן. האחת — ע"י מארב; והשניה — ע"י זה שהאויב יוכרח לתקוף מכשול (או בכלל נקודה־חיונית) המוחזק בידינו. במקרה השני הרי חיוניותו של שטח המכשול בשביל האויב, ועצמתו, צריך שיהיו כאלה שהאויב יהיה נאלץ לתקפו — ועל־כן גם לרכז כוחות כדי לעשות זאת. ואשר למארב, כנתי ליצירת מצבים בדומה למעשהו של יהושע בהתקפה על העי (ספר יהושע, פרק ז"ח).

שתי דרכים אלו — המארב, והמכשול־המוגן — כננתם להביא את כוחות האויב לידי כך שירוכזו בשטח פתוח; ואויב הנמצא בשטח־פתוח, והמרוכז שם ללא מחסה, הוא המהווה מטרה טובה וכדאית. גם חדירה־לטווח־ארוך, והתקפה בעורפו של האויב, בנויה על־דרך תמרון, שעיקרה הוא מארב ותפישת האויב בעורפו, כשהו מגולה, וכן, לעתים, מכונן התמרון, המבוסס על תפיסת־מכשול־והגנתו, לסיכולו בראש־וראשונה של מאמץ־האויב — וליצירת האפשרות ל"פתיחת־דף־חדש".

ייאמר: כוח המגן על מכשול — הרי אף הוא עצמו משמש מטרה מרוכזת? אך אין הדבר כך. אותו כוח מגן על מכשול מחופר, ובאם יהיה לו גם מחסה־ראש, מפני אש ארטילריה ומרגמות, לא יהיה פגיע באותה־מידה כאשר האויב בשעה שהלז בנגלה; ומה־גם, באם יהיה פרוס ברוחב ובעומק — שלא יהווה הוא, למעשה, מטרה מרוכזת, אם־כי ודאי שיהווה מטרה שהכרחי להקים ריכוז כוחות בשביל להתקיפה ולהשתער עליה. כל־כמה שהמכשול יוצב על נקודה החיונית לאויב — יהווה הכוח המגן על מכשול זה גורם אשר יביא את האויב לידי הופעה באותו מרחב — והתרכזות באותו זמן — שהם־הם הנוחים בשבילנו.

מרבית הדברים שנאמרו על גורם האיכות — ובעיקר, על איכות מול כמות — נוגעים בדרך־כלל באמצעים, ובפרט במפעילים. חשוב הדבר שנראה את תוצאות פעולת גורם־האיכות בשדה־הקרב. ה־דברים הבאים מטפלים בעיקר־השימוש באיכות, מול כמות, יותר מאשר בפירוטים; והם מתרכזים ב־כוחות־היבשה: — כיצד ניתן להשתמש באיכות מול כמות במערכה הנטושה בין כוחות־יבשה — וכשה־מדובר הוא באותם גילויי־איכות אשר מחוץ לתחומי העדיפות באיכותו של הצידוד. כי היו קרבות אשר בהם לא היה בין שני הצדדים הבדל בצידוד — ובכל זאת כוח הקטן־יחסית לעומת אויבו הוא שניצח בהם. ההיסטוריה הצבאית מלאה דוגמאות לכך; במלחמות חניבעל, קיסר ג'ינגיס־חאן, קרומואל, נפוליון — בכולן מצוי שפע דוגמאות כאלו, ולימודן מורה שהשימוש באיכות־מול־כמות תלוי בעיקר בעליונות באשר לתמרון.

כדי שלא ישאר הדבר בחזקת מונח מופשט, אנסה להגדיר ולהמחיש להלן כמה מחשבות, על־מנת להבהיר מה כנתי בדברי על עליונות בתמרון. מה שואף התמרון להשיג? התמרון שואף "לקבוע", לרתק, את האויב במרחב וזמן — דהינו, למנוע מן האויב את כושר התמרון במקום ובזמן, וע"י זה להכשירו למהלומה שתכריעו. במלים אחרות: שאיפת המתמרן היא להביא את האויב לידי כך שיתרכז, לזמן המתאים, באותו שטח אשר שם תונחת עליו המהלומה המכרעת; כלומר, מתפקידו של התמרון — ע"י בחירת שטח הנוח בשבילו, והכנת התנאים בשביל מתן המהלומה בזמן שיהיה נוח להשגת תכלית התמרון — ליצור את האפשרות להשיג את ההכרעה.

ולא קל הדבר, כי הרי באותה עת עצמה חייב לתפוס בתכניתו חלק שוה־לפחות (ואולי אף יותר־מזה) המאמץ שלו למנוע בעד כך וכי ייעשה בדומה־לנ"ל — ע"י האויב — לכוחות־הוא, ויצוין, כי בכל השיקולים כגון־אלה תהיה נודעת חשיבות־יתרה ל־גורם השטח — כי הלא חשיבות זו נובעת גם מן

אכן, כוח-מגן שהוצב להגן על נקודה שאינה חיונית לאויב — כמוהו ככוח שרותק-לקרקע, ועקב- כך — אף ללא מאמץ מיוחד מצד האויב — איבד את כושרו לתמרן. זהו דבר שחשוב-ביותר לראותו בכל בהירותו.

אם ככה נראה את השימוש באיכות מול כמות בקרב היבשתי — כי אז נוכל לראות כי בצד גורמי-איכות, כגון ציוד ואימון, יהיה הכרח לשים את הדגש החזק (ואולי החזק שבדגשים), במצביאות, כגורם המשפיע-ביותר.

כבר אמרנו שהתמרן שואף „לתפוס“ את האויב במרחב וזמן הנוחים למתמרן — ואז להנחית עליו את המהלומה שתביא להשגת הכרעה. ממה תורכב ה- מהלומה?

המהלומה תונחת כרגיל על-ידי התקפות הכוח באגפי האויב ובעורפו, לאחר שנתפש לפתע במרחב ובזמן הנוחים לנו — וזאת, בעיקר, ע"י ריכוז מכסי-מלי של אש ארטילריה, אויריה ושריון, המכוונים-מראש ככל שכיוון-מראש הנו אפשרי.

הכושר לתמרן כוחות כך שיביאו את האויב לידי מצב בו הוא יהווה מטרה מרוכזת וחשופה במרחב וזמן, תלוי בשורה של הגורמים: — בכושרו הארגוני של המתמרן לפזר את כוחו ולרכזו, ללא שהיות וללא אבדן-זמן; בכושרו של המגן על המכשול להדוף כל כוח שפרץ לשטח-המוגן והתחיל להקים בו מאחז לעצמו; בכושרו להימנע מלתת לאויב מטרות כד-איות בשטח-עורפו, כגון שיירות-רכב גדולות, מצ-בורים גדולים וריכוזי-גייסות בנגלה; ביכולתו להת-פרס אגב הקפדה על פיזור מכסימלי, ומתוך קידום מצבורים, עתודות ובסיסי-אש קדימה ככל-האפשר מבלי שהללו יהיו מטרה כדאית לאש האויב; הקטנת מספר דרגי-הביניים מהמחסנים הבסיסיים ועד למח-סנים שבשטח-המבצעי; ובעיקר — המנעות מתלות במציאותם של עורקי-אספקה יבשתיים, ע"י ביצוע האספקה ע"י מטוסים (ובאם יפותח פעם הליקופטר זול וקל-לטיפול — בהליקופטרים), כלומר מאמץ לשלול מן האויב, ע"י אי-הזדקקות לקוי-תחבורה יבשתיים, את האפשרות של ניתוק השטח-המבצעי מעורפו. את כל הגורמים האלה הכרחי לקיים בכדי שניתן יהיה להבטיח שתוך-כדי תמרן שלנו יכול-נוכל „לתפוס“ את האויב במרחב ובזמן הרצויים לנו

— ושלא יוכל הוא „לתפוס“ אותנו במרחב ובזמן הרצויים לו, וע"י כך להפוך-הקערה-על-פיה לרעתנו. בעסקנו בדרכים ואמצעים אלה לביצוע התמרן והמהלומה, אסור שנשכח כי הגשמת הדרכים האמו-רים תלויה בראש-וראשונה במצב האוירי. באם מטו-סינו לא ישלטו בשמים, או יוכו מכה כזו שלא יוכלו למנוע חופש-פעולה מהאויריה האויבת — אי-אפשר יהיה לבצע תמרונים כאלה. חיל-האוויר לא זו בלבד שהוא-הוא המסוגל לרכז במרחב וזמן את מטען חומר-הנפץ הגדול והאפקטיבי ביותר על יריב מרוכז ב-נגלה, אלא שבלעדיו תחסרנה לנו גם הידיעות ה-דרושות, שעליהן נוכל לבסס את תכנית התמרן ו-המהלומה. כוחות-יבשה ללא סיור-אוויר דומים ל-אותו עיור המנסה לחמוק שעה שמטר-אבנים ניתן עליו.

ככל שמשתפרים-והולכים כושר-הביצוע של ה-כוח האוירי ועצמת חומר-הנפץ שהוא מפעיל — כן גדלה-והולכת יותר ויותר השפעת הכוח-האוירי גם על מהלך הפעולות-שעל-הקרקע. העליונות-בתמרן, שכוחות-היבשה של כל צד שואפים לטפחה ולהשיגה, אינה אפשרית מבלי כוח-אווירי, כי אשו — הן ב-מסגרת גורמי-המרחב, והן בזו של גורמי-הזמן — עולה על כל ריכוז אפשרי שיהיה ביכולת אש כוחות-היבשה ליצור כלפי מטרה מרוכזת ונתונה-בנגלה.

נראה לי שניתן לסכם מספר מחשבות על האיכות באופן-שלהלן: — למצביאות-הגבוהה חלק גדול ב-מכלול הגורמים הקובע את סיכויי הצלחתו של תמ-רון. „מפקד רגיל“ לא יוכל עוד לעמוד בפני אותן דרישות-הקרב שמציג כיום תפקיד הפיקוד בכוחות-היבשה. למען יוכל לכך, עליו להיות מפקד מעולה, אמן-תמרן, בעל „אורח-מחשבה ניד“, וכדומה; — וזאת למען יוכל להפוך איכות-בכוח לאיכות-בפועל.

ובסיכום — שוב: — עליונות-התמרן ניתנת ל-השגה בשתי דרכים: ע"י מארבים — כשל יהושע בהתקפה על העי — או כשל חניבעל, במערכות על הטרביה, ליד אגם-טרכסימני, ואף ליד קנה; או ב-אמצעות מכשולים-מוגנים — כמו אחדים מהמחנות-הפצורים לש קיסר, וכמעשה ואלינגטון על גבעות טורס-ואנרס, (ואף כאחדים ממבצעי מולטקה במל-חמת פרוסיה-צרפת ב-1870).

„לוחם“